

‘Als de golfers horen dat we maar anderhalve greenkeeper hebben, staan ze te kijken’

Op bezoek bij Golfclub De Dorpswaard: een golfbaan in de uiterwaarden

Aan de uiterwaarden van de Maas bij Kerkdriel ligt Golfclub De Dorpswaard. Gemiddeld komt het eens per winter voor dat deze golfbaan grotendeels onder water staat. De redactie van Greenkeeper was er op tijd bij en bezocht De Dorpswaard – met droge voeten – in november, voor de rubriek Team in Beeld. Wie zorgen er voor het baanonderhoud, wat doen ze anders dan anderen en op welke problemen stuit het team?

Auteur: Nino Stuivenberg

Een vast onderdeel van onze rubriek Team in Beeld is een groepsfoto van het greenkeepers-team. Op De Dorpswaard hoeven we maar een tweetal te fotograferen, want het onderhoud op deze 9-holesgolfbaan wordt uitgevoerd door slechts 1,6 fte. Hoofdgroenkeeper Antoon Kuijstermans vult één volledige fte zelf in. Daarnaast wordt hij drie dagen per week bijgestaan door collega-greenkeeper Ties van Vugt. Ze doen het onderhoud in dienst van De Ridder, het aannemingsbedrijf uit Soesterberg dat al twee decennia het onderhoud uitvoert op De Dorpswaard. Deze golfbaan, zo'n 25 hectare groot, ligt in de Bommelerwaard naast Kerkdriel, tussen grotere plaatsen als 's-Hertogenbosch en Zaltbommel. De baan telt negen holes, maar heeft door zijn dubbele tees achttien speelbare holes. De golfclub telt momenteel zo'n 400 leden.

Investeren in jezelf

Antoon Kuijstermans werkt inmiddels zes seizoenen als hoofdgroenkeeper op De Dorpswaard. De geboren Brabander komt oorspronkelijk uit de sportsector, waar hij voor een cultuurtechnisch bedrijf werkte dat sportvelden aanlegde en onderhield. Incidenteel werd het bedrijf ingeschakeld als onderaannemer op golfbanen, waardoor Kuijstermans in aanraking kwam met de golfsport. Toen hij met een collega de cursus groenkeeper deed, maakte hij definitief de keuze om zich richten op de golfsport. 'Ik wilde werken op een vaste plek en dacht: ik ga de golfbaan op', vertelt Kuijstermans. 'In die tijd was de golfsport hot; overal waren banen op zoek naar groenkeepers. Ik dacht: als je eenmaal in dat wereldje zit, komt de rest vanzelf wel. Door in jezelf te investeren, kun je een eind komen.' Dat bleek het geval. Kuijstermans werkte onder meer op Overbrug, Het Rijk van Nijmegen, De Hooge Vorssel

(tegenwoordig The Duke), Burggolf De Haverleij, Rottebergen (tegenwoordig De Hooge Rotterdamsche) en Almkreek, alvorens hij in 2014 op De Dorpswaard kwam werken, als opvolger van Jan de Weerd, die met pensioen ging.

Kuijstermans is een bekend gezicht in het greenkeeperswereldje, niet in de laatste plaats omdat hij zeer betrokken is bij de NGA. Het leverde hem in oktober de Rob-award op (vernoemd naar voormalig NGA-voorzitter Rob Wilderom), een prijs voor de NGA-vrijwilliger van het jaar. Als greenkeeper werd hij al vrij snel lid van de vereniging en deed hij mee aan veel activiteiten, vertelt de hoofdgreenkeeper. 'Dat deed ik dan op mijn vrije dagen. Ik vind dat je in jezelf moet investeren en dat soort activiteiten altijd moet doen, of je het nu zelf moet betalen of niet. Door veel activiteiten te bezoeken, raakte ik steeds meer betrokken bij de NGA. Ik nam de regiodag over, ging de website bijhouden en het secretariaat. Ik heb er heel leuke dingen meegemaakt. In het bestuur kom je in contact met de NVG, de NGF en de Fegga en zo wordt je netwerk steeds groter. Maar na tien jaar in het bestuur vond ik dat de jeugd het moest overnemen. De NGA is in al die jaren een stuk professioneler geworden.'

Aan één woord genoeg

De tweede greenkeeper op De Dorpswaard is Ties van Vugt. Van Vugt is niet in dienst bij De Ridder, maar is zzp'er met zijn bedrijf Tuin- &

De Dorpswaard ligt in de uiterwaarden van een oude Maasarm.

Drie jaar geleden is de berekening volledig vernieuwd

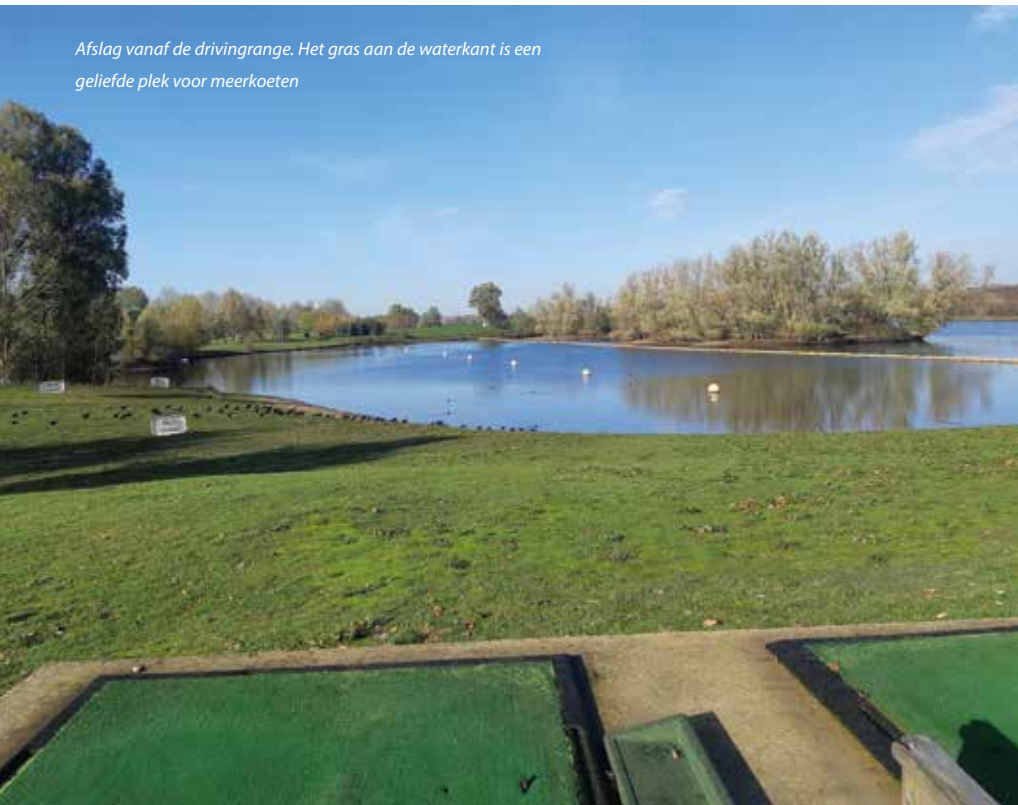
Het clubhuis van de golfclub

Golfbaanonderhoud Rivierenland. Hij wordt voor drie dagen per week ingehuurd. Kuijstermans en Van Vugt kennen elkaar van hun periode op Almkreek. Kuijstermans: 'Hij deed zijn werk daar heel goed. Toen ik hier op De Dorpswaard kwam werken, heb ik Ties benaderd om dat ook te doen. Hij werkt nu drie dagen voor De Ridder op De Dorpswaard, een dag op Anderstein en een dag voor HGM. Wij zijn heel tevreden over hem. Ties werkt al heel lang op golfbanen en weet precies hoe alles werkt.'

Door tot 2030

Ervaring of niet, 1,6 fte om negen holes te onderhouden is krap, vooral in het speel-seizoen. Volgens Kuijstermans kunnen hij en Van Vugt het onderhoud aardig bijhouden. 'Stel dat we in het seizoen twee man voltijds zouden hebben, dan zouden we net iets extra's kunnen doen met extra aandacht voor bepaalde

Afslag vanaf de drivingrange. Het gras aan de waterkant is een geliefde plek voor meerkoeten

Komend seizoen worden de tees twee tot drie keer gerecycledressed

dingen. Maar dat heeft ook te maken met budget.' Het helpt dat vrijwilligers van de club een deel van het onderhoud op zich nemen, zoals de prullenbakken, teeborden, bankjes, tegels en sproeiers. Naar dat soort randzaken hebben de greenkeepers dus geen omkijken. Verder benadrukt Kuijstermans dat hij het werk op een 9-holesgolfbaan goed te overzien vindt. Zou hij niet liever op een 18-holesbaan werken? 'Die ambitie heb ik altijd gehad, maar je wordt toch wat ouder. Ik zit hier nu goed op negen holes. Het werk is bijna hobbymatig. Je ziet wel jongens op gerenommeerde baan die hoge kwaliteit leveren, maar daar hoort toch een ander prijskaartje en personeelsbestand bij. Moet je dat willen? Ik vind dit veel relaxter werken.' Ook de golfclub is tevreden over de samenwerking met De Ridder en zijn greenkeepers. De Dorpswaard is lid van de Golfalliantie, een collectief van negen banen die speelrecht geven aan elkaars leden. De Golfalliantie heeft een overkoepelend bestuur en daarin werd het idee geopperd om alle banen door dezelfde aannemer te laten onderhouden. Maar de baancommissie ging daar niet in mee, vertelt Kuijstermans. 'Zij zitten goed bij De Ridder en hebben daarom samen besloten om niet af te wachten. Het contract is onlangs opgebroken en opnieuw verlengd tot 2030, zodat we beide de garantie hebben dat De Ridder hier blijft zitten. De komst van Ties bevalt goed en iedereen is tevreden, dus waarom zou je dan veranderen?'

Eb en vloed

De Dorpswaard ligt direct aan de uiterwaarden van een oude Maasarm. Dat heeft een aantal consequenties voor de golfbaan, die in 1991 aangelegd is naar een ontwerp van Gerard Jol. Een daarvan is het getijdeverschil. Stroomopwaarts ligt bij Lith de laatste stuw.

Het deel van de baan dat aan het water ligt, heeft een open karakter

Alles erachter ligt in open verbinding met de Biesbosch en het Haringvliet, waardoor het getij van de zee tot op de golfbaan te merken is. Bij elkaar is het getijdverschil zeker 30 cm en is ook op de watergangen in de baan te zien dat het water zich stroomop- of juist -afwaarts beweegt. De invloed van het water is echter vooral te zien in de wintermaanden. Het extra hemelwater wordt dan afgevoerd en zorgt bij Kerkdriel voor een hoger waterpeil. 'In een gemiddelde winter staat het water hier ongeveer tot net over het bruggetje', vertelt Kuijstermans. 'Toevallig duurde het afgelopen winter erg lang voordat het water weg was. Tot op de hoogte van de drivingrange en het clubhuis was het één grote watervlakte.'

Grote problemen met het baanonderhoud levert dat niet op. De Dorpswaard ligt op klei, waardoor het water makkelijk wegloopt. 'Als het water wegloopt en ik één dag goed weer heb, kan ik zo de baan op met de fairwaymaaier, zonder dat er iets gebeurt', vertelt Kuijstermans. 'Ik stond daar in het begin ook van te kijken, maar er is dan niets aan de hand. Er moet alleen wat residu van takken en gras opgeruimd worden. Dat doen de vrijwilligers. Verder is de

ondergrond droog, stevig en stabiel; we hebben nooit natte plekken in de baan.' Dat heeft ook met het ontwerp te maken. De greens zijn allemaal opgehoogd, en hole 9 – die het dichtst aan de waterkant ligt – is geheel opgehoogd met zand. Alleen de top laag van de holes 3, 5 en 7 is wat vetter. 'Die holes proberen we al een aantal jaren op rij te tackelen door behoorlijk wat zand te dressen en te prikken. Ze worden steeds beter.'

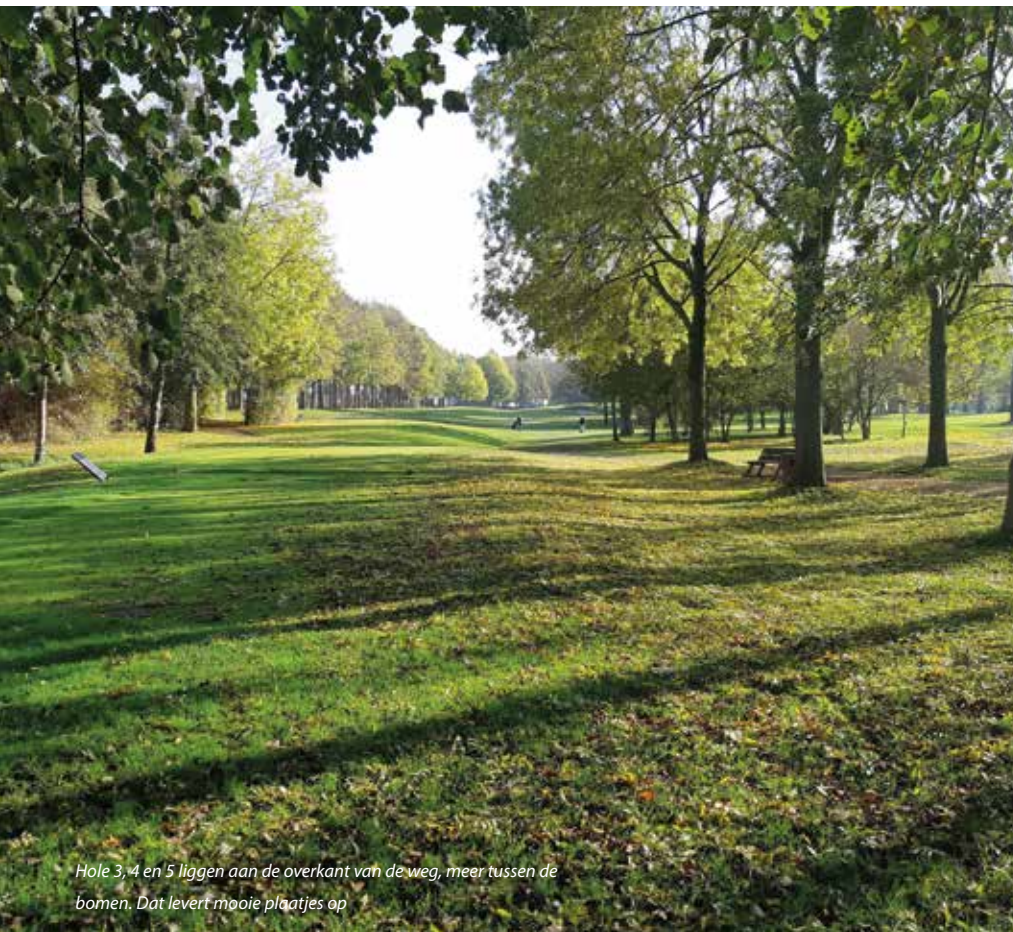
Nijlganzen, meerkoeten en aalscholvers

Omdat De Dorpswaard zo dicht aan het water ligt, is de baan een geliefde plek voor watervogels. Bij onze ronde over de baan valt de aanwezigheid van groepen nijlganzen, meerkoeten en aalscholvers op. De greenkeepers hebben daar echter weinig last van, vertelt Kuijstermans. 'Ganzen en hoentjes poepen alles onder, maar ik maai daar overheen en dan is het weg. In die mest zit niks. Het enige probleem is dat er aan de waterkanten geen gras kan groeien. Hoeveel mest ik ook strooi, ze vreten alles kort. Ik hoef daar dus nooit te maaien. Maar als er een bal van de fairway die kant op rolt, ligt hij ook eerder in het water. Dat is wel vervelend.' De greenkeepers doen zelf

niets tegen de vogels. Golfers proberen hun aanwezigheid wel tegen te gaan door eieren te schudden. Een fervent vogel- of natuurliefhebber is de hoofdgreenkeeper zelf overigens niet. 'Maar ik vind het wel mooi om de zon 's ochtends te zien opkomen en kleur in de baan te zien'. Heb je het over natuur, dan komt GEO al snel ter sprake. De Dorpswaard is niet GEO-gecertificeerd en zal dat voorlopig ook niet worden. Kuijstermans ziet daar de meerwaarde niet van in. 'Ik vraag me nog steeds af welke meerwaarde GEO voor een golfbaan heeft. Je kunt er alleen mee aantonen aan de buitenwereld dat je duurzaam bezig bent, maar de golfbaan zelf heeft er niets aan, terwijl het een hoop energie kost. Moet je dat willen?' Dat betekent niet dat de golfbaan niet met duurzaamheid bezig is; integendeel zelfs. In 2021 worden diverse bloemenmengsels aangebracht in de baan. Ook bij het maaiwerk wordt rekening gehouden met de biodiversiteit, door rough te creëren die het hele jaar doorgroeit en verder niet onderhouden wordt. Deze stukken worden maximaal twee keer per jaar geklepeld.

Acceptatie

Verder wordt de golfbaan chemievrij beheerd. 'Ik ben nooit voorstander geweest van spuiten met chemie, zowel tegen onkruid als tegen infecties. Het onderhoud moet zonder kunnen. Maar de vraag is: kunnen wij dan de kwaliteit blijven bieden die je met chemie had? Dat denk ik niet. Golfers zullen dat ook moeten accepteren. Dit wordt ons van hogerhand opgelegd en wij proberen ermee te werken.' Met die acceptatie had hij dit jaar meteen te maken. De druk van dollarspot was hoog, ook op De Dorpswaard. Kuijstermans denkt dat elke golfbaan hier tegenaan gelopen is. 'Wij hebben bij De Ridder veertien banen en allemaal hadden ze last van dollarspot, de ene erger dan de andere. Je komt een keer aan de beurt.' Wat dan rest, is uitleg aan de club waarom schimmels de kop opsteken. Zichzelf vrijpleiten doen de greenkeepers niet, maar het blijft lastig, legt Kuijstermans uit. 'Heb je te vroeg geprikt of bemest, of juist te laat? Dat weet je niet. Ik weet nog dat ik in Rotterdam ging werken en de golfbaan daar onder de schimmels zat. De greenkeepers hadden exact hetzelfde onderhoud gedaan als het jaar ervoor. Je ziet dan dat er veel factoren van invloed zijn. Wat voor weer het is als je gaat bemesten, wat het weer ervoor en erna is. Je kunt in theorie heel veel uitdokteren, maar in de praktijk kan het altijd anders uitvallen.'

Hole 3, 4 en 5 liggen aan de overkant van de weg, meer tussen de bomen. Dat levert mooie plaatjes op

Groen in de zomer

Qua bemesting kiest Kuijstermans voor minerale meststoffen van ICL. Voorheen gebruikte hij compostthee en organische meststoffen, maar daar was hij niet tevreden over. De producten van ICL werken voor hem wel goed, al benadrukt de hoofdgreenkeeper dat hij minimalistisch werkt. 'Overeenkomstig het hele Green Deal-verhaal proberen we minimaal te bemesten en beregenen en de toplaag droog te houden. Ook minerale bemesting doen we dus minimaal. Mochten we tussen twee strooibeurten toch een keer extra nodig hebben, dan sturen we bij met zwavelzuurammoniak.'

De baan laten uitdrogen is overigens makkelijker gezegd dan gedaan.

De Dorpswaard had tot drie jaar geleden een verouderde beregeningsinstallatie, die door Smits Veldhoven volledig is vervangen door het Rainbird-systeem. Sindsdien beschikt de baan over nieuwe sproeiers op de greens, voorgreens en tees én over een dubbele rij beregening op de fairways. 'Ik kan mijn baan dus niet laten uitdrogen', lacht Kuijstermans. 'Als andere banen de kraan dichtdraaien, kan ik dat niet doen. Er is hier niet voor niets geïnvesteerd in nieuwe beregening. Overmatig beregenen doen we niet, hoor. Maar het valt wel op dat De Dorpswaard in droge zomers één van de groenste banen in Nederland is.'

Golfers op weg naar de green van hole 2

Rood in de schuur

De greenkeepers werken op De Dorpswaard voornamelijk met Toro-materiaal. De greenmaaier, teemaaier, fairwaymaaier en roughmaaier komen allemaal van Toro. Verder staan er een trekker, veldspuit, dressbak en bunkerhark in de schuur. Extra materiaal voor groot onderhoud komt van De Ridder. Een van de bewerkingen die Kuijstermans extra doet, is recycledressen. 'Daar zijn we afgelopen jaar mee begonnen op de tees. Na één keer leek dat meteen goed te werken. De Ridder gaat het

waarschijnlijk op meer banen doen, en wij gaan voor meerdere keren per jaar. Bij het recycledressen halen we het zand omhoog en dat wordt op de toplaag gegooid. Het verricht geen wonderen, maar als je het regelmatig doet, kan het zeker werken. Het is een kwestie van uitslepen en weer spelen, terwijl je bij een tee-renovatie altijd een tijd moet sluiten. We zijn van plan om twee tot drie keer te recycledressen in het nieuwe seizoen, hopen dat het zijn vruchten afwerpt.'

En zo proberen de greenkeepers op hun eigen manier de baan zo goed mogelijk te verzorgen. Kuijstermans, inmiddels een routinier in het greenkeepersvak, besluit: 'Ik probeer mijn ding hier te doen met de kennis en kunde die ik heb. Kijk, als greenkeeper kun je het zo gek maken als je wilt. Daar moet je een beetje in schipperen. Gezien het budget en het aantal van 1,6 mensen hier, denk ik dat de baan er in verhouding misschien wel mooier bij ligt dan de exclusievere banen. Die banen zijn top, maar er lopen ook heel wat jongens rond. Als je de golfers hier vertelt dat je maar anderhalve greenkeeper hebt, staan ze daar wel even van te kijken. En dan ben ik zelf nog niet eens tevreden!'

Bij hoogwater is van de golfbaan niet veel meer te zien

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!